І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 76. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 25-го КВІТНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 25, 1972 No. 76. VOL. LXXIX.

ГАРВАРДОВІ ПЕРЕДАНО ВЖЕ ПОНАД МІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ НА УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ; ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ВСТАНОВЛЕННЯ ТРЬОХ КАТЕДР ЦИХ СТУДІЙ ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ПОТРІБНО ЩЕ $700,000; ЗБІРКОВА АКЦІЯ ШИРОКО РОЗҐОРТАЄТЬСЯ З НАЙБІЛЬШ АКТИВНОЮ УЧАСТЮ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.

Ню Йорк. — З Фонду Катедр Українознавства інформують, що по кінець березня ц.р. передано Гарвардському Університетові вже понад один мільйон долярів на фундацію трьох катедр українознавчих студій в тому престижевому університеті. Як відомо, Екзекутива Фонду Катедр Українознавства і правління Гарвардського Університету 22-го січня 1968 року, отже точно у 50-річчя проголошення державної незалежности і суверенности Української Народної Республіки, підписали спільне домовлення про встановлення в тому університеті трьох катедр українських студій: історії, літератури і мови, що їх оплачуватиметься з фундації у висоті по 600,000 долярів на кожну з цих катедр. Гарвард погодився прийняти три фундації у згаданій висоті, але з передумовою, що вони будуть здепоновані у фондах університету до кінця 1972-го року. Як своєчасно інформовано, висоту фундації на одну катедру в тому університеті підвищено вже в 1970-му році до одного мільйона долярів. Щоб могти скористати із домовлення ФКУ з Гарвардом в 1968-му році та встановити три катедри українських студій за три фундації у висоті 600,000 долярів, необхідно ще цього року зібрати і здепонувати в Гарварді дальших 700,000 долярів.

Фінансовий стан ФКУ

Як уже згадано, Фонд Катедри Українознавства здепонував по кінець березня ц.р. в Гарварді на конто українських студій $1,013,205.00. Ця сума походить: із збірок серед українського громадянства $842,075.00 та з вплат т. зв. „дорівняльного фонду", що його виплачують американські підприємства, дорівнюючи пожертви своїх працівників, $171,130.00. Крім здепонованих уже в Гарварді $842,075.00, ФКУ має ще здепонованих на щадничих контах в банках $80,591.13, отже разом призначена на українські студії в Гарварді сума виносить тепер $1,093.796.13, а потрібно — на три катедри по $600,000 — $1,800,000. Значить для виконання зобов'язання до кінця цього року потрібно ще круґло 700,000 долярів. Для характеристики треба згадати, що збірка на українські студії, яку започаткували українські високошкільні студенти та їх організації, ведеться від 1960 року. Найбільшу суму — $340,000 — зібрано в 1968-му році після підписання домовлення з Гарвардом.

Цього 1972-го року за три перші місяці вже зібрано $35,421. Найбільш вимовним є факт, що за весь цей час кошт самої збіркової акції виносив тільки $19,170.28, отже навіть не повних два відсотки, що є без прецеденту в подібних акціях. Гроші ці видано головно на папір, пошту і телефони, а вся праця великого апарату збірщиків і самого ФКУ є подивуґідно безкоштовною пожертвою на ці студії, при чому збірщики часто докладають до їх праці ще й поважні суми з власної кишені.

Коли мова про жертводавців, їх було досі 5,771 таких, що пожертвували по сто або більше долярів. Меценатів, що пожертвували по одній і більше тисяч долярів, є 189, а добродіїв, що пожертвували по 500 до 1,000 долярів є 151. Між громадами, що склали найбільші пожертви, є: Ню Йорк ($138,042.00), Дітройт ($82,312), Чикаґо ($79,113), Клівленд ($53,-677), Філядельфія ($52,738), Боффало ($49, 435), а Джерзі Сити, Лорейн, Лос Анджелес і Піттсбурґ склали понад $20,000 кожна.

Збіркова акція розгортається

Збіркова акція для досягнення наміченої мети і „заокруглення" зібраних уже понад одного мільйона долярів до потрібних $1,800,000 до кінця цього року тепер найширше розгортається з найбільш активною участю нашої молоді і, зокрема, студентства. Студенти в багатьох громадах відвідують поодинокі родини в їхніх домах, виступають на зборах, влаштовують зустрічі, молодечі ансамблі влаштовують імпрези із призначенням на українські студії в Гарварді прибутком, допомагаючи цим десяткам і сотням випробуваних уже ентузіястів-збірщиків, які для цієї мети віддали вже не тільки довгі роки праці, але й поважні суми з власної кишені. Оправдано можна сказати, що жадна із багатьох українських збіркових акцій в Америці не мала стільки меценатів і стільки ентузіястів, як має їх теперішня збірка на українські студії в Гарварді. Для досягнення цьогорічної мети потрібно зібрати по приблизно сто тисяч долярів кожного місяця до кінця року. Екзекутива ФКУ та численні його ентузіясти впевнені, що ця мета буде досягнена. Про дальший перебіг цієї великої збіркової акції „Свобода" постійно інформуватиме на своїх сторінках.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Понеділок, 24 квітня 1972

ЗСА І СССР НЕ НАКИДАТИМУТЬ ІЗРАЇЛЕВІ миру з арабами — заявив ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан під час свого обіду в Клюбі Крайової Преси у Вашинґтоні в минулу суботу. Абба Ебан дістав таке запевнення від державного секретаря Вілліяма Роджерса. Ізраїль занепокоєний подорожжю Ніксона до Москви.

КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА ІІ СКІНЧИЛА 21 квітня ц.р. 43 роки життя. Але офіційне відзначування роковин її народин буде відбуватися з військовою парадою, як щороку, тільки в червні, з уваги на тодішню кращу погоду.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕДВАРД ГІТ І КАНЦЛЕР ВІЛЛІ БРАНДТ ОСЯГНУЛИ згоду під час перебування Віллі Брандта під кінець минулого тижня у Лондоні, що столицею Европейської Економічної Спільноти після побільшення її до 10-ти членських держав, має бути надалі Брюссель, а не Париж, як цього хоче Франція.

ШЕФ СХІДНЬО-НІМЕЦЬКИХ КОМУНІСТІВ ЕРІХ ГОНЕКЕР заявив у публічній промові, що між обома частинами поділеної Німеччини повинно бути „співіснування". Це вперше представник Східньої Німеччини не вимагав, що передумовою такого „співіснування" мусить бути визнання Східньої Німеччини, як суверенної держави.

НІМЦІ У СХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ НЕ ДУЖЕ ЗАХОПЛЕНІ масовими відвідинами їхніх кревних, приятелів і знайомих з Західнього Берліну. Тих відвідувачів було під час недавніх Великодніх свят круґло 450.000. Поруч із радістю побачення після довгорічної розлуки — накопичення мешканців в одному помешканні, брак цивілізаційних вигод, брак вільних кімнат у нечисленних готелях, труднощі з харчами і т.п. невигоди затьмарювали первісну радість із відвідин.

В АЗЕРБЕЙДЖАНІ В СССР ЗАСУДИЛИ двох керівників фабрики овочевих соків на кару смерти через розстріл і 30 інших підсудних на кари до 15 років в'язниці за зловживання у тій фабриці. Слідство тривало 16 місяців, а судова розправа — 8 місяців.

У ГРЕЦІЇ УРОЧИСТО ВІДЗНАЧИЛИ 21 квітня ц.р. 5-тирічне існування диктаторського режиму, за яким реґентом і прем'єром є кол. полк. Георґ Пападопульос. У радіо-промові до народу він назвав Грецію оазою миру й ладу серед шарпаного внутрішніми безпорядками світу. Пападопульос нічого не згадав про замір вернутися до конституційно-парляментарного ладу. В Атенах відбулася вперше демонстрація студентів. Багатьох арештували, але швидко звільнили.

В ПІДАРКТИЧНІЙ ОКОЛИЦІ СССР РОЗПОЧАЛИ експлуатувати багаті зложжя природного газу. Газопровід вестиме з Медвежого через Надим, Казим, Перм і Казань в околицю Москви, а далі — на захід. Газ експортуватимуть до Німеччини, Франції й Італії.

ДВОЄ АНГЛІЙЦІВ ПЕРЕПЛИЛИ Тихий океан човном, за який заплатили були 5.000 дол. 33-річний Джон Ферфакс і 31-річна Сильвія Кук виїхали 25 квітня 1971 року з Сан Франсіско і 22 квітня ц.р. прибули до Брізбену в Австралії, переборовши 8.000 миль. 28 лютого була остання радіо-вістка про них і загально думали, що вони згинули. Ферфакс був покусаний рекіном, який заатакував човен, зрештою подорожники були змарґані, але здорові.

В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ ВЕДЕТЬСЯ пропаґанда всіма газетами й радіопередачами, щоб сільська молодь не втікала до міст. Масова втеча молодих осіб з сел створює важку проблему у примітивному совєтському хліборобстві.

У Москві відбулася нарада в питаннях літератури для дітей і молоді

Київ. — Після пленуму „Всесоюзної Ради в справах літератури для дітей і молоді", що відбувся в совєтському Даґестані з участю представників усіх „республік" СССР, у Москві відбулося 16-17 квітня засідання Ради по дитячій і молодечій літературі СССР, яку очолює С. Міхалков. Головною темою засідань було: „Дитяча література — друг піонерів". Приїжджі письменники з „республік" звітували про те, як у них розвивається „жанр піонерської повісти", яка мала б виховувати дітей, членів піонерської організації, „у ленінському дусі інтернаціоналізму". На засіданні були також розглянені твори про піонерів, написані в критичному дусі чи з виявом критицизму. Про них у московській „Комсомольской Правде" з 18 квітня згадано так, щоб не завогнювати проблеми: „Є й такі книжки, і теж цікаві, написані із знанням справи, в яких деякі літератори, по-дружньому стараючись допомогти своїм однодумцям — піонерським працівникам, викривають і деякі недотягнення, прорахунки в їхній праці. На засіданні йшла мова і про такі книжки". Про кого саме була мова й кого критикували — газета не повідомила, не названо й прізвищ письменників із інших „щеспублік".

„ТІНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ" У КОЛЮМБІЇ, НЮ ЙОРК

Ню Йорк (В.О.). — Цієї п'ятниці, 28-го квітня, 8 год. веч., заходами Українського Студентського Кружка при Колюмбійському Університеті в Ню Йорку буде висвітлений фільм Студії ім. Довженка в Києві „Тіні забутих предків". Цей фільм базується на повісті Михайла Коцюбинського з 1911 року. Накручений в 1954 році в Україні Серґієм Параджановим, він здобув нагороди і признання на багатьох міжнародних фільмових фестивалях. Фільм буде висвітлений в Horace Mann Auditorium, що знаходиться на розі захід 120-ої вулиці і Бродвею (зупинитись на 116-ій вулиці на підземці Broadway IRT local). Буде теж висвітлений фільм Славка Новицького «Sheep in Wood».

АСТРОНАВТИ З „АПОЛЛО 16" ВИКОНАЛИ СВОЮ МІСІЮ НА МІСЯЦІ, ВЕРТАЮТЬСЯ НА ЗЕМЛЮ

Гюстон. — Мільйони людей в Америці і світі могли бачити на телевізійних екранах минулої неділі, 23-го квітня о год. 8:25 вечора, як запалена ракета піднесла місячний модуль „Оріон" з астронавтами капітаном Джоном В. Янґом і полковником Чарлсом М. Дюком з поверхні місяця та скерувала їх в місячну орбіту, в якій від трьох днів кружляв, очікуючи на них, комадор Томас К. Маттінґлі у космічному кораблі „Аполло 16". Піднесення з поверхні місяця місячного модуля та його злуки з материнім кораблем „Аполло 16" відбулася з повною прецизністю і вся апаратура функціонувала перфектно. „Оріон" піднісся з поверхні місяця не тільки з двома астронавтами, але й 245 фунтами каменів та інших зразків місячної поверхні, на якій крім того, астронавти заінсталювали ряд наукових інструментів, що дальше інформуватимуть науковців на Землі про різні явища на тій пляненті. Получившись з материком, два астронавти місячного модуля перейшли о год. 10:35 „тунелем" до космічного корабля, перетранспортувавши туди раніше зібрані з Місяця зразки його поверхні. Тепер вони кружляють ще в орбіті місяця і запалення ракет та вихід з місячної орбіти і поворот на Землю мав початися в понеділок о год. 9:16 вечером, а їх висад на водах Тихого океану передбачений на четвер після полудня. Перед відлетом з Місяця, астронавти Янґ і Джек виконали ще третю з черги їхню „краєзнавчу" поїздку по його поверхні, подорожуючи шість миль своїм скомплікованим електричним возом аж до берега великого кратеру, що відомий під назвою Північного Промення, фотографуючи там та збираючи зразки каменів і порох. Раніше ці два астронавти відбули ще дві поїздки по поверхні Місяця і разом ці поїздки тривали понад 20 годин, отже майже на годину з половиною довше, ніж поїздка астронавтів з „Аполло 15". Науковці вважають, що теперішня виправа на Місяць „Аполло 16" дасть найбагатіщі матеріяли для дальших дослідів того сателіта Землі, включно з часом та способом його виникнення.

Адміністрація Ніксона вважає задовільним сучасне законодавство про податки

Вашинґтон. — Адміністрація президента Ричарда Ніксона вважає, що існуючий тепер податковий закон є настільки справедливим, що немає причин його змінювати чи реформувати. Щоб краще пояснити зацікавленим, як цей закон діє, доручено фахівцям виготовити прозірки - „сляйди", і їх будуть висвітлювати; разом із відповідною лекцією. Тим часом, платники податків середньої групи, на яку спадає найбільше податкових тягарів, невдоволені податковим законом. Демократичні кандидати на президентські вибори вже зробили податкове питання одним із головних питань у своїх передвиборчих промовах. Більшість середніх платників податків висловлюють думку, що їм доводиться платити до федеральної скарбниці занадто багато із їх заробітків тоді, коли дуже багаті люди та великий „бізнес" занадто мало оподатковані. Про підготову до випуску прозірок-„сляйдів" повідомив заступник асистента секретаря скарбу в справах податкової політики Фредерік Гікман. Він же має незабаром виступити в Ню Йорку з показом тих прозірок та з доповіддю, в якій захищатиме податкову політику уряду. Уряд вважає, що великі корпорації, фірми та взагалі великий „бізнес" досить важко оподатковані, коли порівнювати їх із податковими повинностями середніх платників.

Податкова Служба не завжди справляється із своїми завданнями

Вашинґтон. — Впродовж минулого тижня круґло 80,000 скарг і зажалень на порушення законів про заробітні платні, ціни на товари, контролю цін на помешкання надійшли до бюра Податкової Служби. Про те, що діється далі з такими тисячами зажалень, можна уявити з такого випадку. Один із громадян приїхав автом до Александрії, Вірджінія, і запаркував автомобіль у підземному гаражі. Коли відбирав назад авто,то пригадав, що йому сказали про ціну за першу годину паркування 30 центів, але чоловік з обслуги гаражу сказав, що він повинен заплатити 50 центів. Це сталося 13 лютого ц.р. Той громадянин заплатив 50 центів, і потелефонував до Податкової Служби та вніс туди зажалення на ґараж, за неоправдану підвишку ціни. Він мав великі труднощі, доки таки знайшов число телефону Податкової Служби в Дистрикті Колюмбія. Після багатьох телефонічних дзвінків хтось його вислухав, попрохав почекати, потім відізвався інший голос, знову вислухав і знову попрохав почекати, врешті-решт жіночий голос попрохав приватну адресу того громадянина і повідомив, що він дістане листа. Громадянин ніякого листа не одержав, телефонував туди ще багато разів, вияснював і пояснював знову і знову, в чому справа. Так тривало аж до кінця березня, коли виявилось, що про його скаргу в Податковій Службі взагалі нічого не записано.

У СЕРЕДУ ЗБОРИ ОРГАНІЗАЦІЙ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заходами Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій великого Ню Йорку, під керівництвом адв. Романа Гуґлевича, цієї середи 26 квітня, в 22-ій залі Українського Народного Дому при 2-ій евню о год. 6:30 вечора точно розпочнуться Збори відпоручників тих організацій. Тема: участь українців Великого Ню Йорку в Параді Льояльности, що відбудеться в суботу 6-го травня.

Комуністична офензива у В'єтнамі продовжується з успіхами

Сайґон. — На четвертому тижні, відколи почалася велика комуністична офензива у Південному В'єтнамі, вона продовжується з непослабленою силою, не вважаючи на масові атаки американського летунства. Хоча на північному фронті Південного В'єтнаму, на південь від демаркаційної лінії, у провінції Квантрі, вдалося південно-в'єтнамському війську зупинити ворожий наступ, а також у провінції Біньлонґ її столиця Анлок встоялась дотепер проти безперервних атак ворога, ведених у супроводі гарматнього й ракетного вогню, проте ворог відкрив нові фронти, віднісши на них безперечні успіхи. Зокрема, в центральній верховинній частині краю ворог повів наступ у супроводі 20-ти важких танків проти уфортифікованих позицій біля містечка Танкань і здобув ці позиції, загрозивши безпосередньо містам Дакто і Контум. Також в обширі дельти ріки Меконґ, найгустіше заселеній і найбагатшій провінції Південного В'єтнаму, місцеві комуністичні частини В'єтконґу, використовуючи факт, що реґулярне південно-в'єтнамське військо перекинено відтіль на інші загрожені частини воєнного фронту, зліквідували державну адміністрацію в багатьох пунктах і захопили там владу. Відважна постава південно - в'єтнамських військ на одних відтинках черґується з великою дезерцією на інших. Загалом останні вістки американських воєнних кореспондентів змальовують невеселий образ ситуації.

Сенатор Беррі Ґолдвотер запропонував резолюцію з осудженням Північного В'єтнаму, як аґресора

Вашинґтон. — Демократичні провідники в Сенаті тимчасово стримали запропоновану сенатором Беррі Ґолдвотером з Арізони резолюцію про осудження Північного В'єтнаму, як аґресора та про повну підтримку Сенатом урядової політики відносно Північного В'єтнаму. Сенатор Б. Голдвотер і 13 інших сенаторів-республіканців, які підвримали його резолюцію, вважають, що вони в ході найближчих днів зможуть додати її до законопроєкту про фінанси для Державного Департаменту. Однак, більшість демократичних сенаторів є проти такої резолюції, і в Сенаті як і в Палаті Репрезентантів, намічається гострий поділ думок відносно урядової політики щодо Північного В'єтнаму, в тому й бомбардування Ганою та Гайфонґу. Демократи, в свою черґу, бажають схвалення свого додатку до законопроєкту про фінанси для Державного Департаменту. У тому додатку вони хотіли б визначити точну дату, коли ЗСА мали б повністю закінчити свою участь у в'єтнамській війні. Демократичний кокус у Палаті Репрезетантів у середу 19 квітня висловився проти додатку, за яким американська участь у В'єтнамі мала б припинитись через 30 днів, шляхом заблькування дальших видатків на війну.

Плебісцит у Франції висловився за поширення Економічної Спільноти

Париж. — Переведений 23-го квітня ц. р. всенародний плебісцит у Франції висловився у користь прийняття до Европейської Економічної Спільноти, яка складається з 6-ох західньоевропейських континентальних держав, — також Британії, Норвеґії, Данії й Ірляндії. 68 відсотків відданих голосів заявились „за", а тільки 32 відсотки „проти". Але цю перемогу французького президента Жоржа Помпіду захмарив факт, що з-посеред 29 мільйонів зареєстрованих виборців абсентувались 39 відсотків, а 7 відсотків голосували, але віддали білі картки. На таку високу абсенцію вплинули такі чинники, як загальна байдужість широких кіл французького народу на справи закордонної політики, — аґітація комуністів щоб голосувати „проти" та аґітація соціялістів, щоб стриматися від голосування. Хоч у Франції всі тамошні політичні партії, з вийнятком комуністичної, сприяють поширенню Европейської Економічної Спільноти проте вони були проти плебісциту в цій справі.

Соціялістичному урядові Брандта в Німеччині загрожує упадок

Бонн. — У минулу неділю 23 квітня відбулися вибори в автономній провінції Вюртемберґ-Баден і опозиційна консервативна партія Християнських демократів віднесла світлу перемогу, здобувши 53 відсотки всіх голосів. Хоча Соціял-демократична партія канцлера В. Брандта отримала 37.5 відс. голосів, навіть дещо більше, як в останніх виборах у 1969 р., а коаліційна з соціялістами мала Вільно-демократична партія 2.5 відс., також краще, як в останніх виборах, проте разом вони не осягнули половини голосів і тому Вюртенберґ-Баден обов'язаний голосувати у вищій палаті парляменту, „бундесраті", проти ратифікації пактів безпеки з СССР і Польщею. Нижча палата парляменту, бундестаґ, мусить мати за ратифікацію тих договорів абсолютну, більшість голосів себто 249. Тому, що в безпосередньому наслідку прогри соціялістів в Вюртемберґії-Бадені один соціялістичний посол негайно виступив з тієї партії і заявив, що приступить до християнських демократів, то коаліція канцлера Віллі Брандта розпоряджає тепер акуратно 249 голосами, потрібними для переведення в парляменті ратифікації. Відсутність чи дизерція хоч би одного посла з тієї коаліції означатиме провал тих договорів і упадок уряду, бо опозиція дуже здисциплінована і голосуватиме оцільним фронтом. Комуністи не здобули у виборах у Вюртенберґ-Бадені ані одного відсотка голосів.

КАПІТАН В. С. ЗАВОРАЦЬКИЙ, ВТІКАЧ З СССР, ПЕРЕДБАЧАЄ УПАДОК СОВРЕЖИМУ ЗА КІЛЬКА РОКІВ

Ню Йорк. — „Через тричотири роки комунізм щезне" — заявив тут на пресовій конференції в минулу суботу 22 квітня ц. р. втікач із Совєтського Союзу, морський капітан Василь Захарович Заворацький. А коли спитали його, на якій основі він твердить таке, відповів: „на основі різних аналіз . . ." Ту пресову конференцію уладила Українська Інформаційна Служба „Смолоскип", на базі поіменних запрошень. Голова тієї Інформаційної Служби Осип Зінкевич представив названого капітана, який відчитав односторінкову машинописну заяву, яку й роздано приявним. У тій заяві її автор інформує, що він народився в Каневі, був два роки на засланні, втік, бо в СССР „кожна людина ходить, віби над її головою висить сокира, що може опуститися на неї в любий час. Кожна людина легко може бути обвинувачена в злочинах, про які вона ніколи не могла й подумати. КҐБ заарештувало зараз групу передових синів українського народу, провело арешти й серед інших народів. Але це бумеранґ. Хоч пропаґанда, яка знаходиться в руках однієї партії і КҐБ, легко одурманює людей від пеленок, то все ж народ прозріває. Я сам виріс на цій пропаґанді і сліпо вірив утопіям марксистів, але помалу прозрів, зрозумів і знайшов в собі силу пірвати з цим страшним режимом. Для мене політично - національні справи вище особистих, тому я рішив перейти в західній світ, в Америку . . ."

Опісля приявні запитува-

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 с міс. За кожну зміну адреси — 25 с. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Велике зобов'язання

Чотири роки тому, 22-го січня 1968-го року, отже точно в 50-річчя проголошення державної незалежности і суверенности Української Народної Республіки, сталося те, що ще кілька років тому могло здаватися неймовірним: власті Гарвардського університету погодилися прийняти фундацію на встановлення катедри українських студій. Що більше, визнавши, що ділянка тих студій — за словами тодішнього декана факультету гуманістичних студій була в тому престижевому університеті занедбана, власті того університету рівночасно погодилися на встановлення та завершення їх Центром Українських Студій.

Це й є головним завданням теперішньої наполегливої збіркової акції, щоб до кінця цього року встановити ще дві дальші катедри. На це є ще одна дуже важлива причина. Якщо ці дві катедри будуть встановлені ще цього року, кожна з них коштуватиме нашій громаді так само, як коштувала перша катедра чотири роки тому, себто по 600,000 долярів. В наступному році фундація на одну таку катедру становитиме вже мільйон долярів, якщо не більше. Отже, в цьому випадку можна дослівно застосувати давню істину, що хто зараз дає, подвійно дає. Сьогодні кожний наш доляр, пожертвуваний на українські студії в Гарварді, вартий майже двох долярів. Ліпшої інвестиції не можна собі уявити.

На іншому місці в цьому числі подаємо зіставлення наявних та потрібних ще фондів на встановлення Центру Українських Студій в Гарварді. На використання нагоди, яка може вже ніколи не трапитись, треба до кінця року скласти ще 700,000 долярів, отже приблизно по 100,000 долярів місячно, від сьогодні починаючи. Ми бачимо, що ніколи й ніщо ще так не захоплювало нашу студентську молодь і наше доростаюче покоління, як ця власне перспектива Центру Українських Студій в Гарварді. І цей той другий, куди більший від фінансового бік справи. А сполучивши всі ці аспекти разом, кожний із нас мусить прийти до переконання, що для нашої громади в Америці не було і, в теперішніх обставинах, не може бути більшої реальної справи, як встановлення ще двох катедр українських студій у Гарварді до кінця цього року й опісля завершення цих трьох катедр Центром Українських Студій. Це справді наш найбільший виклик, який ми вже прийняли і який мусимо виконати. Це наше велике зобов'язання.

Першотравневий заклик ЦК КПСС

Як і щороку, ЦК КПСС опублікувало у всій пресі СССР „Заклики до 1-го травня 1972 року". Як і щороку — в них відбивається *внутрішня і зовнішня політика* справжнього власника Совєтського Союзу — партійної російської групи, яка іменує себе Центральним Комітетом комуністичної партії СССР. Певно, у тій групі є кілька червоних малоросів та осіб інших національностей, але в них національного стільки, скільки у Хрущова було українського. ЦК КПСС є фактично найбільшим капіталістом світу, хоча постійно виступає проти „капіталу" і капіталізму. ЦК КПСС відповідає за те, що діється в СССР — за поневолення не-російських народів, за їхню економічну експлуатацію, за геноцидну політику, скеровану на зросійщення не-росіян, за переслідування Церков, за колгоспну панщину в XX столітті, врешті за те, що чоловіча сорочка коштує там 21-22 рублі, а середній місячний заробіток становить 80 рублів.

І ось це ЦК КПСС закликає вигаданий групою московських шовіністичних імперських маніяків „совєтський народ" швидше працювати, ще більше „єднатися" з комуністичною партією тощо. Тільки в одному гаслі на всі 58 згадано, що в СССР є не тільки так званий совєтський народ, а й „народи СССР". А в закордонній політиці — ті ж самі втерті фрази про єдність — побажану! — всіх комуністичних партій у світі, щоб „перемогти імперіялізм", і навіть таке уточнення: „Народи світу! Вимагайте негайно від ЗСА припинення бомбардувань у Північному В'єтнамі, варварської війни в Індо-Китаї, повного й безвідмовного виведення із Південного В'єтнаму, Ляосу і Камбоджі всіх військ ЗСА і їх сателітів!" Цей заклик збігається з побажаннями голови Сенатської комісії закордонних справ В. Фулбрайта, але „*рішення*" однієї людини в демократичній системі — нічого не варте.

У найновіших гаслах-закликах ЦК КПСС — нічого нового. Хібащо одно: зникло гасло — привіт „великому братньому китайському народові"...

Степан Женецький

ЩО БУДЕ З РАДІОВИСИЛЬНЯМИ „ВІЛЬНА ЕВРОПА" І „СВОБОДА"?

З того часу, як виявилося, що передачі з американських радіовисилень „Вільна Европа" і „Свобода" утримуються не з приватних фондів, а з урядових субсидій ЗСА — сенатор з Аркензасу, Дж. Фулбрайт, намагається за всяку ціну ці радіовисильні зліквідувати. Він твердить, що це — „залишки холодної війни", що їх передачі, призначені для слухачів у Східній Европі, отже мешканців комуністичних країн, дразнять кремлівських ватажків і через це не може бути мирного співіснування між Заходом і Сходом, між ЗСА і СССР.

Щоб добитися ліквідації цих радіовисилень, сен. Фулбрайт намагається, щоб Конгрес відмовив фонди для них. Це йому вже частинно вдалося, бо Конгрес ухвалив давати фонди для обох цих радіовисилень тільки до кінця червня 1972 року, а це значить, що коли після цієї дати не будуть знайдені інші фонди, то діяльність їх буде припинена.

Таким чином те, чого не вдалося зробити кремлівським головачам, які вже віддавна добиваються припинення пересилань цих радіовисилень, може доконати сен. Фулбрайт!

Що про це говорять у Східній Европі?

Намагання сен. Фулбрайта зліквідувати радіовисильні „Вільна Европа" і „Свобода" гостро засуджують східньоевропейські слухачі.

Один американець польського походження, який недавно перебував у Польщі, розказує, що справа радіопередач „Вільної Европи" і „Свободи" є головною темою розмов у варшавських кав'ярнях. Поляки дуже лають сен. Фулбрайта і, щоб підкреслити, що його намагання йде в користь Москви, перекрутили його прізвище на московський лад: „Фулбрайнов". У Чехо-Словаччині з тієї самої причини називають сен. Фулбрайта „Фульбріхт" — натякаючи на довголітнього німецького диктатора і вислужника Москви — Вальтера Ульбріхта.

Натомість кремлівські ватажки дуже задоволені із заходів сен. Фулбрайта. В Москві перекладено на російську мову й видано книжку сен. Фулбрайта п. з. „Зухвальство сили", яку він написав 1967 року. А під кінець 1971 р. совєтське видавництво „Міжнародні зв'язки" випустило 270-сторінкову біографію сен. Фулбрайта, авторства В. Воронцова п. з. „Сенатор з Арканзасу".

За вістками з Москви, що продісталися на Захід, там недавно відбулася ідеологічна конференція, на якій обговорювано також справу радіопередач „Вільної Европи" і „Свободи". Відносно цього винесено рішення: „Нам тепер не треба нічого робити в цій справі — залишити це Фулбрайтові".

Все це є найкращим доказом, що сен. Фулбрайт діє на користь Москви.

Поставa Бонну

Як повідомляє американська преса, в справі радіовисилень „Вільна Европа" і „Свобода", які діють в Мюнхені, отже на німецькій території, ведуться переговори між Вашингтоном і Бонном.

Представник західньонімецького уряду, Конрад Аглерс, признає важливість тих радіопередач, фінансованих ЗСА для народів комуністичного бльоку, але рівночасно німці хочуть оминути всяких перешкод для „закордонних відносин Західньої Німеччини", які випливають з діяльности тих обох радіовисилень. Іншими словами, західньонімецький соціялістичний уряд Віллі Брандта не бажає дразнити Москви і воліє позбутися їх зі своєї території.

Конрад Аглерс виявив, що Віллі Брандт вислав до през. Ніксона телеграму, підписану також 7 послами до боннського парляменту, членами Німецької Соціялістичної Партії, у якій висловлюють домагання, щоб ЗСА припинили передачі з радіовисилень „Вільна Европа" і „Свобода". Вони просять Вашингтон передати ці радіовисильні в німецькі руки, щоб пересилати до Східньої Европи „реалістичні передачі".

Як звучали б ці „реалістичні передачі", можна собі уявити: в них не було б нічого такого, що „дразнило б" Москву; іншими словами — в них не було б ні дрібки правди про комунізм і про поневолені Москвою народи.

Пропонують зміну назв або об'єднання радіовисилень

Найбільшим атутом, що його вживає сен. Фулбрайт для ліквідації радіовисилень „Вільна Европа" і „Свобода", є його твердження, що вони нібито є „залишками холодної війни" і перешкоджають мирному співжиттю Заходу і Сходу. Та насправді обидві ці радіовисильні давно вже перестали надавати протикомуністичні передачі. Найкращим доказом того, що їх передачі вже не є шкідливими для Москви, свідчить факт, що большевики їх тепер не заглушують.

Дехто з американських керівників цих радіовисилень твердять, що вже самі їх назви нагадують часи холодної війни, і тому радять замінити менше дразливими назвами. При цьому варто пригадати, що первісну назву „Радіо Визволення" вже й так змінено на менше дразливу — Радіо „Свобода".

Останнім часом висунено пропозицію радіовисильні „Вільна Европа" і „Свобода" об'єднати і назвати її „Радіо Захід". Автори цієї пропозиції вважають, що

(Закінчення на стор. 4-ій)

Мих. Килимний

НОВИЙ „КОНКУРЕНТ", ЧИ „ВИНАХІД" МОСКВИ?

Куритиба. — У третій за своїм значенням (після „Правди" та „Известий") московській газеті, „Комсомольскій Правді", надруковано статтю, підписану одним з лідерів компартії ЗСА, Генрі Вінстоном, яку можна вважати „новою віхою" комунізму, чи „пролетарського інтернаціоналізму" в його ставленні до африканського населення, до людей чорної раси взагалі.

Хоч з короткої часом, але все таки вже історії відомо, що червона Москва постійно свою політику базує на готентотському принципі „що мені можна, то тобі зась!", в цій історії не знайти жадного випадку, коли б Москва бодай у чомусь поступилась у своїй „генеральній лінії". З тактичних причин Москва може лише тимчасово терпіти те чи інше явище, що розбігається з її „готентотською мораллю", щоб потім таки завернути на своє, не зупиняючись навіть перед ужиттям найбільш брутальних заходів супроти інакодумаючих та інакодіючих. Найбільше, звичайно, це стосується не-російських країн, навіть з комуністичними режимами.

Головне ж для Москви, як царської, так і червоної, це її „месіяністичне призначення" перебрати владу над цілим світом. І що та хто стоїть на перешкоді цьому, те безоглядно усувається, а то й знищується. Ленін, московський комуністичний божок, писав „на потребу", щоб пристосуватися до кожночасних обставин, тому ленінізм такий покручений і плутаний, такий безпринциповий. При бажанні аматори цитат можуть, посилаючись, наприклад, на твори Леніна про НЕП, доводити, що він обстоював часткову реставрацію капіталізму в червоній імперії. Але при всій тій плутанині теорії московського комунізму ніколи не губиться головну мету — підбити під владу Москви всю земну кулю.

У практиці московських большевиків був один маркантний випадок, коли вони не відважились переводити свою генеральну лінію в життя. Мова йде про червоний Китай. Мао Тсе-тунг запропонував був Хрущову вирішити питання Сибіру й Далекого Сходу, а там і Середньої Азії в цілому на засадах так наполегливо голошеного Кремлем „пролетарського інтернаціоналізму". Мао подав думку створити для Сибіру мішану совєтсько - китайську адміністрацію і надати повну можливість, але на однакових умовах, емігрувати туди совєтським та китайським громадянам. Хрущов, звичайно, збагнув, чим це пахне, тобто за одне, а що найбільше за два покоління все населення Сибіру стане китайським, і Москві тоді там не буде що робити. От з тієї хвилини, як писав Микола Гоголь, і „посварилися Іван Іванович з Іваном Никифоровичем", Хрущов та Мао — „на базі пролетарського інтернаціоналізму".

Ще Ленін говорив, що для опанування Москвою всього світу їй конче потрібно мати при собі Китай та Індію з їх величезним населенням, а також Німеччину з її високою технікою. Проте, Мао, очевидно, заскоро запропонував провести в життя ленінську тезу, об'єднавши бодай в Сибіру СССР та Китай. Китайці, як пише один із теперішніх підпільних авторів в Україні, не латиші і естонці, китайців москалям не проковтнути, а радше вони проковтнуть москалів.

Досі Москва схвалювала все, що робили мурини в ЗСА. Всіляко підтримувала вона й муринську організацію „Влада Чорних" та її керівника Стоклі Кермайкела. Тепер Москва заспівала іншої, офіційно назвавши організацію „Влада Чорних" — „чорним сіонізмом". На сторінках „Комсомольської Правди" читаємо: „Виникла („Чорна Влада") як прогресивний рух, а тепер перетворилася в організацію песимістичну та поразницьку". Чому „песимізм" та „поразка" — „Комсомольська Правда" не пояснює, але далі виписує „Чорній Владі", її членству нові обвинувачення: „фальшиві прогресисти, реакціонери".

З наведених цитат не видно, чому „Чорна Влада" опанована песимізмом, навпаки, складається враження, що песимізм опанував „Комсомольську Правду" та її наказодавців у Кремлі, в зв'язку з тим, що мурини в ЗСА пішли іншим шляхом, ніж його визначає „пролетарський інтернаціоналізм". Що воно так, підтверджує дальша цитата: „Кермайкел наголошує передусім на расі, а не на клясі". А це значить, що Кремль не зможе осягнути „міжнародної єдности пролетарів", зокрема муринських, під своєю командою.

Само собою напрошується питання: чому муринам з „Чорної Влади" закидається сіонізм, що є цілком жидівським витвором і властивий лише світовому жидівському рухові? Відповідь на це знаходимо в тій же таки „Комсомольській Правді": „Кермайкел опанований бажанням перетворити Африку у величезну світову потенцію, об'єднати енергію і зусилля муринів цілої земної кулі..."

І далі йдуть демагогічні вигадки комуністичного лідера Генрі Вінстона. Виходить, що „Чорна Влада" нібито діє на шкоду боротьби з „американським імперіялізмом" і майже в безпосередньому порозумінні з Ніксоном та його політикою. Ось маєте: „.... в дійсності „Чорна Влада" послаблює боротьбу проти монополії З'єднаних Стейтів і забуває марксистську настанову (Маркс такої настанови не давав — М. К.) про союз між білими й чорними північноамериканцями для посилення цієї боротьби". А ось ще краще: „.... цим підтримує (та ж таки „Чорна Влада") уряд президента

(Закінчення на стор. 4-ій)

М. Л-ий

ІНДІЯ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКИХ „ГІППІ"

Індійський щоденник „Мейнстрім"*, що появляється в Ню Делі, виступив із гострою критикою проти інвазії Індії американськими „гіппі". В цій статті сказано між іншим: „Нарешті в парляменті поставили запит у справі кількости західньої молоді, яка відвідує Індію. Міністер повідомив членів парляменту, що 674 чужинні туристи, доволі диковинно зодягнуті, поведінку яких треба назвати негідною, прибули до нашої країни за останніх шість місяців".

„Ми всі, — сказано далі в цій статті, — знаємо їх під назвою „гіппі", або як таких, що покинули школу і з того часу їх чудацтва стали сценою нашої країни. По великих містах побачите білих, напівпритомних молодих хлопців і дівчат, що тиняються по публічних площах. Індійці, знані із своєї вікової слабости супроти білої шкіри, не дуже хвилюються з причини одягу „гіппі" й невгамованої їх поведінки, і ніхто ще досі не заторкував питання, чи потрібні вони в нашому середовищі.

Чи припадком не є вони замаскованою загрозою? Наскільки ці так звані пасивні бунтівники багатої суспільности Заходу шкідливо впливають на молодь такої бідної країни, як наша? Ба чи не заплямовують вони особливих вартостей нашої системи, підсуваючи нашій молоді зразок своєрідної свободи, самоволі і безтурботности?

Згідно із заявою міністра вжито деяких заходів, щоб обмежити вступ цих чужинців, „які, правдоподібно, можуть бути суспільною небезпекою з причини їх нахилів до наркотиків, непристійної поведінки, молокитства й жебранини". Але чи цих заходів вистачає?

Тепер виринає питання: чому молоде покоління на Заході взялося до таких галюцинаційних засобів, як наркотики й мескаліна?** Зусилля і нахил суспільности, технологія якої звертає увагу лише на користь, мусить скорше чи пізніше дійти до тієї точки, де втрачається індивідуальність. Люди стають звичайними цифрами, а ті, що не належать до бизнесу, щоб втекти від турбот, беруться до галюцинаційних засобів, до „визволення жінок", придумують „вільні церкви", беруться за все, що заборонене.

Це — деякі з логічних наслідків того добробуту, що, без сумніву, не лише вражає, але й ломить сумління одиниці, створюючи душевну порожнечу. Ця порожнеча кожного ослаблює, а постала вона наслідком відсутности тих основ, на яких спирається структура суспільности. Коли смерть не викликає жаху, а кожну новонароджену дитину вважається клопотом, такі люди віддаються лише приємностям, вірячи, що живуть задля моменту.

Ця західня ґенерація — прикрий образ усіх таких ненормальностей. Вона силою здобула волю, але не знає, як нею користуватися.

Тепер ті молоді люди, які відвідують нашу країну, залишають по собі поганий вплив на індійську молодь, головно по великих містах, таких, як Бомбей і Ню Делі. В університеті Ню Делі більшість студентів це діти батьків середніх верств, і вони не піддалися цьому накові. Одначе, якийсь відсоток молоді, що належить до заможніших родин, підпали під вплив „західняків". Вони противляться традиційному способові індійського життя.

Довкруги університетських кемпусів розташувалися крамниці, в яких можна купити сигарети з гашишем, є готелі, які йдуть на руку галюціоністам. Хоч цей відлам студентства не представляє нашої країни, він є упривілейованою частиною, бо всі посади запевнені лише для неї.

Поганий вплив „гіппі" на нашу молодь очевидний, і щоб до цього не допустити, індійський уряд, так, як і цейльонський, міг би обмежити вступ до Індії чужинним наркоманам".

---

* В Індії для індійців виходять також часописи англійською мовою, бо індійці так довго жили під англійською окупацією, що англійська мова стала для них майже загально зрозумілою. Індійці різних племен можуть скорше порозумітися, коли розмовляють по-англійськи, ніж коли говорять своїми діялектами.

** Мескаль — рослина з породи кактусів; аґава; міцний, очманюючий напій з цієї рослини роблять мехіканці.

ГОЛОС ЧИТАЧА

ПРО МИКОЛУ ДІЛЕЦЬКОГО

Подана в „Свободі" ч. 56 вістка з Києва про те, що там появилася друком „Граматика музикальна" Миколи Дилецького, яка ще ніколи не була друкована, потребує деяких уточнень.

Правильне прізвище автора Ділецький, бож російське „и" вимовляється в українській мові як „і", а Ділецький був українцем, народженим 1630 р. в Києві. Його теоретична праця появилася спершу польською мовою у Вільні, потім російською в Смоленську (1677 р.) і в Москві 1679 р. Останнє видання було надруковане в Петербурзі 1910 р. п. н. „Мусикийская грамматика Николая Дилецкого". Ця праця в рукописних редакціях мала також назву „Идея грамматики мусикийской" і „Грамматика мусикийского пенія" і була написана в формі запитів та відповідей.

В 1966 р. у Відділі рукописів Львівського музею українського мистецтва знайдено український варіянт авторського тексту під назвою „Граматика музикальна" з датою 1723 рік, як подано це в „Історії української дожовтневої музики", Київ 1969 р. У 1970 р. видано в Києві фотокопію цього рукопису, який є в продажу по ціні 17.50 дол.

Треба відмітити, що музично - теоретичний твір українського автора в часі його появи у XVII сторіччі і довгі роки згодом був єдиним посібником з теорії музики на землях Російської імперії.

О. З.

Боффало, Н. Й.

о. М. М. Соловій, ЧСВВ
Оттава, Університет св. Павла

НА МАРҐІНЕСІ БРОШУРИ ПРО ПАТРІЯРХАТ

(9)

Немає там згадки про якість Синодів, про їх різнорідність та відношення до Патріярха (Верховного Архиєпископа) згідно з канонами Східнього Права. Полемікою почалась ця брошура, полемікою переповнена і на полеміці кінчиться! Немає там ніякого розрізнення відносно Синодів Церков патріярхального устрою.

Для нас важливіше, що про Синоди в патріярхальному устрої пише спеціяліст від церковного, канонічного права о. В. Поспішіл, а він на сторінках своєї брошури дає короткі, але основні інформації.

Він присвячує цій справі дуже ядерний уступ під наголовком: „Влада Патріярхату" («The Government of the Patriarchate», стор. 50-52). Тут ми знаходимо вияснення істоти патріяршої влади у відношенні її до Синодів. О. Поспішіл виразно зазначує, що не можна порівнювати патріяршої влади до папської, бо влада обидвох „заснована на відмінних, догматичних заложеннях" (ст. 50). Це значить, що патріярх ніяк не є „Східнім Папою", тому що його влада не є заснована на юрисдикції Божого походження (так, як папська), але її джерелом є єпископська колеґіяльна влада. Тому „Патріярх є батьком і головою своєї Церкви, але водночас є він тільки першим між рівними" (ст. 50).

Тому то й „Патріярхат рядиться Єрархією єпископів під головством Патріярха" (стор. 50). Це, зрештою, висловлене в „Декреті про Східні Церкви" Другого Ватиканського Собору короткою і ядерною формулою: „Патріярхи з своїми Синодами творять вищу інстанцію в усіх справах Патріярхату" (пар. 9). Значить, у Східніх Церквах з патріярхальним устроєм не сам-один Патріярх, ані сам Синод, але „Патріярхи з Синодами" є „вищою інстанцією". І Синод при патріярхові не є тільки ось так „ад нутум патріярхе", але є суттєвою складовою частиною патріяршого управління.

Наша дотеперішня преса, заанґажована в „боротьбі" за Український Патріярхат, ніколи цього питання не вияснювала. Спершу (в 1963-1969 рр.) взагалі не згадувала про якийсь Синод чи Синоди при Патріярхові, але в усіх петиціях, підписах, меморандумах до Апостольської Столиці за створення Патріярхату наголошувала наші права до Патріярхату і просила створити його в особі Блаженнішого Верховного Архиєпископа, а зовсім не цікавилася проблемою Синодів, їх компетенцією та їх відношенням до Патріярха. Коли ж стало зрозумілим, що Патріярхат неможливий без Синодів, тоді нараз наша „патріярхальна" преса заговорила і про Синод, але не в дусі Східнього Канонічного Права. Заговорила тільки про Архиєпископський Синод у тому стилі, в якому цей Синод був скликуваний. І ось так довідався наш ширший загал з брошури п. В. Маркуся „Синод і посинодальна дійсність", що Синод наших Єпископів у вересні-жовтні 1969 р. „називається Четвертим тому, що відколи перебуває на Заході Верховний Архиєпископ і бере участь у нарадах наших Владик, рахуються Архиєпископські Синоди. Вони відбулися в 1963, 1964 і 1965 роках. Третя українська єпископська конференція в приявності Верховного Архиєпископа вже прийняла традиційну східню назву Синоду" (стор 3, Замітка).

Та що каже про Патріярші (чи Архиєпископські) Синоди каноніст о. В. Поспішіл? Ось цитуємо його слова:

„Патріярхальний Синод складається з усіх активних Єпископів. Коли він скликається для переведення в життя більшого і більш сталого законодавства, в ньому мають брати участь вищі настоятелі ченців і чернечих інститутів священичих". І далі каже о. Поспішіл, що Пленарний Синод єпископів у Православних Церквах, що збирається раз на рік, є найвищою інстанцією для Патріярхату" (стор. 51).

І хоч як це може виглядати дивним, однак є фактом, що на ніякому з тих чотирьох Архиєпископських Синодів, вичислених п. В. Маркусем, не було представників вищих настоятелів ченців? Не було їх і на 4-му Архиєпископському Синоді у вересні-жовтні 1969 р. Як пояснити це, виразно неканонічне явище? Чому не було там речників світських і чернечих священиків?

Справа представляється тим більше дивною і ненормальною, що на 4-му Архиєпископському Синоді у вересні-жовтні 1969 року промовляли: о. Мітрат д-р В. Кушнір (Вінніпеґ, Канада) від „імени присутніх Отців Духовних в Римі", а від мирян було аж шість. О. митрат В. Кушнір говорив дуже коротко, бо його промова була радше привітом для зібраних на Синоді Владик. Тому вона складається з 6 речень, що займають півсторінки у „Благовіснику Верховного Архиєпископа Візантійсько - Українського (Греко-Руського) Обряду", рік V., кн. 1-4, Кастельґандольфо біля Риму, 1969, стор. 87-88). А миряни промовляли понад дві години, і їх промови займають у „Благовіснику" аж 17 сторінок друку (стор. 88-104).

Ця диспропорція впадає в очі, бо у вересні-жовтні 1969 року в Римі зібралися Настоятелі наших Чинів: оо. Василіян, Редемптористів та Салезіян, а оо. Василіяни якраз відбували свою Генеральну Капітулу. І ніхто, ані з отців Василіян, ані з Редемптористів, ані з Салезіян, ані з Студитів не був запрошений. Президією Архиєпископського Синоду, щоб виявити свої побажання до Синоду. Ніхто їх не просив, хоч згідно із Східнім Канонічним Правом вони мали брати участь у Синоді!

І як собі пояснити це наявне порушення Східнього Канонічного Права? Чому на Архиєпископському Синоді в 1969 році мав „експозе" д-р Р. Осінчук (стор. 88-91), промовляв проф. д-р В. Янів ((стор. 93-95), мала слово пані Стефанія Пушкар (стор. 95-97), доповідав д-р Василь Маркусь (стор. 97-102), говорив адвокат Богдан Долішний (стор. 102-104) і промовляв д-р Степан Ворох (стор. 104), а духовних представників від наших Чинів не запрошено навіть для привіту? Не хочемо тут сказати, що наведені миряни не говорили до речі, бо їх промови — крім деяких фразеологів із ЗСА — були навіть дуже позитивним вкладом у Синод. Але чому зіґноровано священиків і чернечих представників, які, на підставі Східнього, Католицького і Православного, Канонічного Права, повинні були взяти участь у всіх Архиєпископських Синодах!.. І яка це потіха, коли автор брошури про IV Архиєпископський Синод говорять нам, що „українська єпископська конференція прийняла традиційну східню назву Синоду", коли сам Синод не відбувся за традицією Синодів на Сході?

(Далі буде)

КАПІТАН В. С. ЗАВОРАЦЬКИЙ, ВТІКАЧ З СССР...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ли В. С. Заворацького впродовж двох годин, а він відповідав.

Народився 1924 р. в Каневі, скінчив 10-тирічку, опісля служив в совєтській армії. Після розбиття німцями його частини — був партизаном і в тому характері брав участь в боях біля Пинська, Варшави й Берліну. Вислали його до вищої військово-морської школи, яку закінчив у ранзі лейтенанта. Згодом став капітаном. За відмову вписатися до компартії заслали його до концтабору, де перебув два роки. Відбувся відтіль завдяки своїм високим знайомствам. В останніх роках служив у торговельній флоті на водах Далекого Сходу. Втечу його приспішив випадок: переводячи інспекцію свого корабля перед штормом — випав за борт. Коли вже втрачав сили — виловив його з води японський корабель. Був у шпиталі, після розмов із представниками СССР мав виїхати до Владивостоку через Токіо, але там зголосився до американської амбасади, прохаючи азилю. І в Токіо й у Вашингтоні представники совєтських амбасад переконували його, щоб вертався до СССР, але він не захотів. Пише книжку й має вже записаних яких 300 листків. Пише по-російськи, бо не володіє добре українською літературною мовою. Сподівається, що книжка вийде українською і англійською мовами. Був в підпільній організації „міжнародного характеру", яку називає „партією". Знає, що існує багато підпільних партій, верхівки деяких з них мають зв'язок, але, зрештою, трудно будь-що про них знати, бо вони сильно законспіровані. В новій партії велися довгі дискусії про національну проблему та, зокрема, про Україну, і учасники прийшли до висновку, що коли Україна захоче бути вільною і самостійною державою, то має право бути такою, але краще було б, щоб була в якомусь федеративному зв'язку з Росією, бодай в оборонному союзі з нею. Не дав ясної відповіді на запит, чи його „партія" була проти марксизму, чи за чистоту марксизму, чи проти режиму. Висловлюється за веденням культурних контактів, ставлючись до кожного мистця, що прибуває до ЗСА індивідуально. З'ясовує: слід приязно поставитись до такого українського мистця, як Гнатюк, але вороже до Євтушенка, як совєтського режимового пропагандиста. Сприяє публікації творів із захалявної літератури. Велику роботу роблять західні радіопередачі, які інформують совітських громадян не тільки про те, що діється у широкому світі, а й у Совєтському Союзі. Усі закордонні радіопередачі втішаються в СССР великою популярністю в народі. В останньому часі совєтські стації почали заглушувати радіопередачі Голосу Америки та з Пекіну. Твердить, що китайська радіовисильня подає передачі також російською й українською мовами, але нічого ближче не сказав про них. На Зеленому Клині є багато українців, є й місцевості з українськими назвами. Старші люди говорять на Зеленому Клині по-українськи, молодь знає українську мову гірше. Русифікація діє через газети, школи, радіо, кіно, телевізію і це є повільна та ступнева русифікація, але Україну русифікували і за царських часів. Запитаний, чи чув про спільний документ Балтики й України, відповідає неясно, але поручає, щоб усі спільно виступали „за інтернаціональне господарство". Молодь в СССР цікавиться теж політичними питаннями, а чималий пошток до цього дає господарська нужда: „навіть свіжої картоплі всюди нема". Поручає веденця протисовєтської пропаганди", але не в рамках шовінізму". Запитаний, що він розуміє під шовінізмом, пояснює, що треба боротися проти комуністичного режиму разом з росіянами, а ровіністами є ті, які не визнають ніякого зв'язку ні співпраці з росіянами. Але сам суперечився з „кацапами", які називали його „хахлом" та пригадував їм, що українська культура старша за московську і що Москва брала й тепер бере з України до себе найталановитших людей. В совєтській армії нема державного патріотизму, але вона під суворою контролею партії. Щодо національної свідомости й протирежимового потенціялу то на першe місце ставить Грузію, а на наступне Україну. Нарід в Україні та взагалі в СССР є проти війни, яка може знищити край і всіх, що в ньому живуть. Тому вірить, що упадок комуністичного режиму прийде не внаслідку війни, а революції. Коли прийде сприятливий момент, як ось був за мадярської революції, то скрізь повстануть невдоволені режимом. Люди в Україні покладають надії на Захід і на українців на Заході, але він сам, хоч був мило здивований великим числом та активністю української громади в Америці, проте неприємно вражає його, що американські українці „спорять за дрібниці". Тому закликає до єдности...

На тій пресовій конференції було приявних 36 осіб. Яких 20 осіб ставили запити. Проводив О. Зінкевич. Капітан Заворацький наприкінці подякував О. Зінкевичеві за вможливлення йому тієї зустрічі і всім приявним за прихильність до його особи.

(і. к-н)

СВЯТОСЛАВ НОВИЦЬКИЙ ЗАКІНЧУЄ ПРАЦЮ НАД КІНОДОКУМЕНТОМ „В ОБОРОНІ НЕСКОРЕНИХ"

Ню Йорк. — Недавно закінчивши кінофільм „Щоб дзвони дзвонили", зафільмований спільно з кіномистцем Юрієм Тамарським, — про Бавид Брук та зберігання українських традицій поза межами України, молодий кіномистець Святослав Новицький працює в кіностудії „Артскоп" у Ню Йорку над монтажем і озвученням 15-тихвилинного кінодокументу під наг. „В обороні Нескорених". Для цього короткого фільму він здіймав окремі сцени з українських демонстрацій проти Москви, в обороні безпідставно переслідуваних діячів української культури в Україні, починаючи від великої демонстрації в часі першого конгресу СКВУ в Ню Йорку. Тисячі й тисячі людей українського роду американських громадян є тією людською масою у фільмі „В обороні Нескорених", на тлі якої вивищуються постаті Валентина Мороза, Вячеслава Чорновола та інших Нескорених, чиї портрети бачимо на транспарентах демонстрантів.

Святослав Новицький, українець, канадійський громадянин, закінчив середню школу і студії в Лейкгед Технікал Інституті, виїхав до Каліфорнії, де студіював акторство й режисуру в колеґі в Пассадіні („Тіатер Артс"), який закінчив у 1957 році з дипломом „бакаляврa". У Канаді виступав у театрах Торонта й Монтреалю, у Літньому репертуарному театрі („Саммер Стак"), у фільмах і в телевізійних програмах „Сі-Бі-Сі". У 1961 році переїхав до Ню Йорку, де в 1964 р. закінчив Колюмбійський Університет, Відділ мистецтва, факультет по кінопродукції, і дістав ступень „Мастер оф файн артс". Став „вільним фільмарем", працював над фільмами для „Сентер оф Месс Комюнікейшенс", „Джессен Т. Продакшенс", „Юнайтед Стейтс Інформейшен Ейдженсі" за редагування фільму для якого „Архітектура ЗСА" дістав першу премію на Фестивалі в Парижі, 1965 р.; дістав також премію як кінооператор за фільм „Транспорт ЗСА". Першим власним фільмом С. Новицького був поставлений у Канаді „Грейн Джазите оф Кенада", потім в Америці — нагороджений на Фестивалі в Ню Йорку „Шіпс і Вуд" – „Вівці в дереві". Найновішими працями С. Новицького є одногодинний кольоровий фільм „Щоб дзвони дзвонили" та кінодокумент „В обороні Нескорених". Спільно з інж. Юрієм Тамарським раніше був здійснений фільм „Шевченко у Вашингтоні".

С. Новицький чотири роки працював на телевізії у „Сі-Бі-Ес" редактором кінонови, був продуцентом і віцепрезидентом фірми „Артскоп", недавно заснував власну фірму „Филмарт Продакшенс", зареєстровану в Ню Йорку і в Торонті. У журналі „Сінема енд Телевижен Дайджест" він редагує український, російський і польський відділи-огляди. Крім згаданої праці, Святослав Новицький пише кіносценарій для художнього фільму, який сподівається поставити під власною фірмою в Торонті. Молодий фільмар належить до ОМУС-у.

Прем'єра двох найновіших фільмів: „Щоб дзвони дзвонили" та „В обороні Нескорених", з двома кінонагладками „Вівці в дереві" і „Без заголовка", відбудеться у Торонті в суботу, 6-го травня о 6-ій і 9-ій год. в Інституті св. Володимира, а в неділю 7 травня — о 3-ій і 6-ій гг. в Українському Народному Домі при 83 Крісті вул. Як інформував журнал „Українське Православне Слово" з квітня 1972 р., фільм „Щоб дзвони дзвонили" буде висвітлюваний в парафіях УПЦеркви в Америці у травні.

Нове в ділянці захворювань серця?

Відомий у Совєтському Союзі лікар - науковець, член Академії Медичних наук проф. Е. Чазов надрукував у „Известиях" з 7-го квітня статтю „Ваше серце — ваше здоров'я", у якій висловив думку, що кількість холестеролю в крові відіграє малу ролю в захворюваннях серця та в серцевих припадках. На підставі вивчення кількости смертей від серця в північній Якутії, він пише, що там місцеві жителі якути їдять дуже багато товщу, але значно менше хворіють на серце, чим „росіяни, або українці, які живуть у тих місцевостях". Автор припускає, що якути, корінні жителі тих холодних районів, „виробили в організмах свої міри захисту проти такої дієти", і тому менше хворіють на артерosклерозу й ін. хвороби серця. Проф. Е. Чазов наводить приклади збільшення кількости хворих на серце у відносно молодому віці: „За даними Світової організації охорони здоров'я, смертність від захворювань серця серед чоловіків віком 35-44 років зросла за останні роки у всьому світі більше чим на 60 відсотків, а серед молодих людей до 31 року — більше чим на 15%. Артеросклероза виникає, на думку того науковця, через поганий обмін речовин у організмі, через занадто високу кількість холестеролю в крові, підвищений тиск крови, куріння, алкоголь, недостатню фізичну активність. „Велику ролю в виникненні серцевих хворіб відіграє нервовий фактор". Людина в наш час часто змушена „приглушувати в собі емоції", а це не проходить без наслідків для організму. „Вихід я бачу у вірному вихованні емоцій", що треба розпочинати „з дитячого віку", виховуючи „дух дружби, пошану до оточення, любов до праці, світлий, оптимістичний погляд на світ".

„ДЕЙЛІ ТЕЛЕГРАФ" ПРО ЮРІЯ ШУХЕВИЧА

Лондон. — Столичний щоденник „Дейлі Телеграф" з 27 березня повідомив на підставі вістки свого кореспондента з Москви, що сина Головного Командира УПА ген.-хор. Тараса Чупринки-Шухевича — Юрія Шухевича поновно заарештували КҐБ на Кавказі, в місті Нальчик. Газета сповістила, що „його арешт може пов'язуватися з арештуванням минулого грудня в дорозі з Нальчика до Одеси Ніни Караванської" — дружини засланого журналіста Святослава Караванського, якого проголошено „зрадником батьківщини". Ніну Караванську мали б оскаржити в проведенні „антисовєтської агітації та пропаганди".

АКАДЕМІЯ СВ. ЮРА ВЛАШТОВУЄ ФЕСТИВАЛЬ ПІСНІ І ТАНКУ

30-го квітня ц. р. о год. 5-ій по полудні в авдиторії Академії св. Юра в Ню Йорку відбудеться Фестиваль української пісні і танку. Фестиваль, влаштовують учні і учениці Академії під проводом своїх учителів, проф. Р. Левицького, учителя співу і музики та Б. Волянської, учительки української мови.

Програма складається з двох частин. У першій — виступлять хори Академії: дівочий, хлоп'ячий та мішаний, в супроводі 15-ти бандуристів під проводом проф. Р. Левицького.

У другій частині відбудуться українські танці, які підготовила Б. Волянська.

Під час перерви, за старанням Батьківського Гуртка відбудеться розгра 22-ох мистецьких картин. Головним промотором цієї імпрези є член Батьківського Гуртка мистець Тарас Шумилович. Картини подарували мистці: Б. Божемський, Р. Василишин-Гармаш, Л. Волянська-Горняткевич, Я. Гніздовський, Л. Гуцалюк, О. Дядюк, І. Зєлик, А. Климко. Ю. Колесар, Е. Курилович-Чабельська, М. Мирош, Г. Мирошниченко-Кузьма, Л. Морозова, М. Мороз, З. Онишкевич, В. Панчак. Ю. Подолюк, І. Фединишин, М. Чуласевський, К. Шонк-Русич. І. Шухевич, Т. Шумилович.

Ввесь дохід з розграші картин призначений на допомогу Академії.

Подяка

В час моєї недуги я зазнала ласк і добра від Знайомих і Приятелів, що уважаю своїм обов'язком скласти оцю подяку.

Достойному Отцю Протопресвітеру А. Селепині за його щирі гарячі молитви, відвідини під час моєї тяжкої недуги. Прошу Всевишнього, щоб дав Йому сил у Його нелегкім завданні обороняти святу правду.

Моїм Приятелям, людям доброї волі, що помагають мені у моєму важкому шляху, — Він справедливий, милосердний не оставить їх без своєї помочі та ласки.

ЛІДІЯ КОЛЛАРД

В глибокому смутку повідомляємо Українське Громадянство, що 9-го квітня 1972 року відійшов у Вічність в Чікаго, Ілл.

ВЕТЕРАН УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ

ГРИГОРІЙ САВИН

Покійний прожив 73 роки, бувший член Академічної молоді в Києві і був в бою під Києвом за Голови Директорії України і Головного Отамана Військ Симона Петлюри.

ПОХОРОН відбувся в дні 12-го квітня 1972 року при участи о. Павла Дзулинського.

Нехай буде Йому Вічная Пам'ять!

Залишив у смутку:

дружину — ОСИПУ
доньку ОКСАНУ з мужем ПЕТРОМ ЦЯПАЛОМ і їх двох синів — сина БОРИСА зі жінкою ЛЯЛЯ і їх три доньки і одного сина, то є шість внуків, і брата доньку ЛЕСЮ ЗЕНІВ

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Друзів і Знайомих, що

СВ. П.

Інж. ІВАН МИКОЛАЄВИЧ КУЛИНИЧ

помер дома вічної пам'яті 1-го грудня 1971 року (як нас повідомили з далекої Австралії). Причина смерти — хвороба серця. Прожив 65 років. Похований в українській дільниці могилок у м. Мельборні.

Залишаємось засмучені:

КУЛИНИЧІ — СЕРГІЙ з дружиною ЖЕНЕЮ
КУЛИНИЧІ — ЯКІВ та його дружина НЮСЯ
ПАНЬКО ШАХ

В пам'ять нашого Незабутнього та Дорогого БРАТА

бл. п. о. ВОЛОДИМИРА ЛЕВИЦЬКОГО

бувшого укр.-кат. священика в містечку Гліннах та в селі Перемиської Перемишлянського повіту в Галичині, уродженого в Звенигороді 1904 року, абсольвента української гімназії в Стрию з 1923 року та абсольвента укр. кат. Богословської Академії у Львові з року 1928, рукоположеного в сан священичий в році 1930-му у Львові Єпископом М. Будкою, померлого та похороненого в селі Митулині Золочівського повіту в дні 1-го листопада 1969 року

буде відслужена

в неділю, дня 30-го квітня 1972 року

в церкві СВ. ЮРІЯ ОО. ВАСИЛІЯН

при 7-ій Схід вул. в Ню Йорку
о годині 12-ій дня

СВ. ПОМИНАЛЬНА ЛІТУРГІЯ ВРАЗ З ПАНАХИДОЮ

ЗА СПОКІЙ ДУШІ ПОКІЙНОГО

Всіх Веч. оо. Собратів б. Товаришів Покійного, Рідних, Приятелів, Знайомих та бувших Парафіян Покійного просимо про молитви та участь в Поминальних Богослуженнях.

БОГДАН та МАРІЯ ЛЕВИЦЬКІ
брат та братова

Статен Айленд, Н.Й., квітень 1972 р.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашого Незабутнього МУЖА, БАТЬКА, БРАТА, СВАТА і ДІДУНЯ

бл. п. д-ра РОМАНА КРИШТАЛЬСЬКОГО

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖБИ:

у Соборі СВ. СОФІЇ в РИМІ;
у Церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ, в П'ЯТНИЦЮ, 28-го КВІТНЯ 1972 р. в год. 9-ій рано;
у Церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЮАРКУ, в СУБОТУ, 29-го КВІТНЯ 1972 р. в год. 8:30 рано;
у Церкві СВ. ЙОСАФАТА в ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, в СУБОТУ, 29-го КВІТНЯ 1972 р., в год. 8-ій рано;
у Церкві СВ. О. НИКОЛАЯ в ТОРОНТІ, в СУБОТУ, 22 КВІТНЯ 1972 р. в год. 9-ій рано;
у Парафії СВ. ВОЛОДИМИРА й ОЛЬГИ в ЧІКАГО, в СЕРЕДУ, 26-го КВІТНЯ 1972 р., в год. 7:15 рано.

Приятелів і Знайомих про молитви за упокій душі Покійного щиро просить —

ДРУЖИНА і РОДИНА

ЗВЕРНЕННЯ

РАДИ ДИРЕКТОРІВ УККА ТА УКРАЇНСЬКИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ І УСТАНОВ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЗСА

Громадяни!

Ми, члени Ради Директорів Українського Конгресового Комітету Америки і представники Українських Центральних Організацій, присутні на нараді Ради Директорів в дні 15 квітня 1972 року в Ню Йорку

Проголошуємо

скликання Одинадцятого Конгресу Українців в Америці. Цей Конгрес радитиме в Ню Йорку в місяці жовтні, в днях 6, 7 і 8, в готелі „Коммодор". Ми свідомі великого значення цього Конгресу для справи Визволення й Волі Українського Народу.

Немає сумніву, що події, які відбуваються в Україні, а саме: арештування і ув'язнення в концтаборах українських культурних діячів, переслідування духовенства і вірних, палення історичних архівів, нищення вікових мистецьких пам'яток та урядова русифікація — є новим генеральним наступом імперіялістичної Москви проти українського народу з метою зламати його прагнення до свободи і національного державного відродження.

Цей наступ Москва поширює іншими методами і на українців, що живуть у Вільному Світі, намагаючись підступними засобами, фальшивими відомостями ламати дух вільних українців, захитувати їхню доцьогочасну стійкість, впливати на них, щоб змінили своє наставлення до ситуації в Рідному Краю, і цим розбивати внутрішню силу та нівечити організовану працю українців у Вільному Світі, зокрема тут, в Америці. Ворог не перебирає в методах боротьби, — тому Одинадцятий Конгрес Українців в Америці повинен:

— Заманіфестувати повну готовість Української Національної Спільноти в З'єднаних Стейтах Америки стати на захист прав нашого народу в нашій Батьківщині.

— Затаврувати і засудити московський колоніялізм в Україні.

— Пригадати Вільному Світові, що спротив українського народу імперіялістичній комуністичній Москві датується від 1918 року, і він виявлявся у війні, що її вели регулярні армії УНР і УГА, у збройних повстаннях боротьби, що триває й досі.

— Пригадати світові страхітливий засіб, яким Москва вирішила зламати спротив українського народу 40 літ тому, зорганізувавши в Україні штучний голод, коли то в літах 1932 - 1933 у важких голодних муках згинуло понад шість мільйонів українського населення в Україні.

— Пригадати світові черговий етап зорганізованої боротьби українського народу проти Москви в рядах створеної 30 років тому Української Повстанської Армії.

— Висловити подив українському народові в Україні за його невгнутість перед московським окупантом і скріпити в ньому віру, що день Визволення, Волі і Незалежності гряде.

— Запевнити український нарід, що його брати і сестри в Америці, які прибули сюди чи тут вже народжені, продовжуватимуть допомагати йому в його боротьбі за визволення, поширюючи правду про Україну і з'єднуючи їй приятелів в англомовному світі.

Стоїмо на порозі XI Конгресу Українців в Америці. На ньому всі його учасники - делегати матимуть змогу розглянути і оцінити діяльність Українського Конгресового Комітету Америки за час від X Конгресу, що відбувся в жовтні 1969 року, до жовтня 1972 року. На ньому делегати повинні також устійнити спільними зусиллями програму праці УККА на майбутнє.

Ми переконані, що всім членським організаціям, які працюють в систему УККА, напевно залежатиме на тому, щоб їх репрезентаційна організація, керуючись інтересами ЗСА, діяла якнайсправніше, а в своїй праці і цілях керувалась виключно добром поневоленого, але нескореного українського народу.

Зваживши всі ті моменти, кличемо Вас, Громадяни і громадянки, до повної консолідації всіх наших національних сил, до активної участи у цьогорічному XI Конгресі Українців в Америці.

Нехай цей Конгрес стане могутньою маніфестацією вільних українців у великій Країні Волі.

Ню Йорк, 15 квітня 1972 р.

Підписи Членів Ради Директорів і представників Українських Центральних Організацій.

НОВИЙ „КОНКУРЕНТ", ЧИ „ВИНАХІД" МОСКВИ?

(Закінчення зі стор. 2-ої).

Ніксона, який його політичні тенденції усталити гегемонію північноамериканських громадян білого кольору".

Знаходимо — а й прикінці статті ось таку нісенітницю, прочитавши яку аж не віриться, що щось подібне могла написати нормальна людина: „Така політика (все „Чорної Влади" — М. К.) входить в гру уряду Ніксона, який прагне через муринських к а піталістів просякнути в Африку". З наведеної цитати може бути лише одна користь: досі совєтському г р о мадянинові тлумачили, що всі мурини в ЗСА злидарі, які ночують на хідниках або на лавках у парках, а тепер московські офіціоза стверди, що в ЗСА є й негри - капіталісти, з якими спільно діє сам президент Ніксон.

Але повернімося до питання, чому Москва причепила американським муринам сіонізм. Тому, що сіоністичний рух ніяк не хоче підлягати московській контролі. Тому, що сіоністичний рух не визнав сталінського творива — „єврейської автономної области" Біробіджану. Тому, нарешті, що сіоністичний рух домігся створення незалежної держави — Ізраїль. Сіоністичних рух літ холодно на „месіяністичному" шляху Москви, і її представники офіційно вносили до Об'єднаних Націй пропозицію засудити сіонізм, як засуджено фашизм.

Отже, коли в світі з'являється щось нове, що не погоджується з імперіялістичними настановами Кремлю, що виходить поза рямці певної країни, московські агітпропи відразу називають це „сіонізмом".

Не можна тут проминути й того факту, що в кількох африканських країнах, зокрема в колишньому бельгійському Конгу і Судані, Москва вже дістала по руках. Це свідчить, що для неї часи Люмумби минули. Не виключено, що до цього в якійсь мірі причинилася й „Чорна Влада".

Виставка праць Анни Перейми в Дітройті

Культурно - Громадський Клюб у Дітройті щороку то влаштовує мистецькі виставки малярів і скульпторів, мабуть тому, що головою його є маєстро Е. Козак. Цим разом тільки три дні від 10 до 12-го ц. м. громадянство мало змогу приглянутись мистецьким працям п. Аки, дружини лікаря в Трой, Огайо, К. Перейми.

Мисткиня має за собою вчення у мистецьких школах у Дайтоні (Огайо) і в Чикаго, Ілл. і здобула диплом зі скульптури в Мистецькому Інституті, в Дайтоні 1965-го р. Виставляла свої праці в університеті в Дайтоні й в Огайо Атенс-університеті, та в інших містах Огайо: в Сінцінаті в Коледжі св. Йосафата, в Спрінгфілді в Мист. Централі, в Янгставні і Батлер Мист. Інституті в Трой в Публіч. Бібліотеці, теж у Канаді, в Торонто, в Мист. Галереї. Пані Ака брала теж участь у виставці скульптури в Бльоссом-Кент Музичному Центрі і ін. Для українців улаштувала двічі виставку, в Клівленді і в Чикаго.

Е. Козак, відкриваючи виставку в п'ятницю 10-го квітня 1972 р., пригадав недавно висловлену ним думку, що в мистецтві є широкі можливості. Є мистці, які вийшли з одної школи, що прищепила їм якусь одну мистецьку ідеологію, і вони разом тримаються. А є мистці, що кожний з них є іншим і вони зокрема нам цікаві, бо ми бажаємо дати нашим громадянам всесторонню орієнтацію у мистецтві. І власне такого „іншого мистця" маємо сьогодні в гостях. Джерела, з яких мисткиня черпає, — це наші символи, створені народним генієм. Вони замкнені в українській кераміці, вишиванці, в орнаменті писанок і в піснях, і ними вміло й щедро користується п-і Ака, вводячи свою власну творчу інтерпретацію. Згадувши її символічну лінії й форм та цікаві поетичні назви, маєстро Козак закінчив: „Те, чим другим ділиться з нами мисткиня — це велика творча сила в дуже широкому теж технічному діяпазоні..." Він просив мисткиню розказати про себе.

— Я походжу з Копичинець, — сказала вона, — і ніколи не жила на українських землях за виїмком коротких вакацій. До 13-го року життя перебувала в Польщі, опісля в Німеччині, а вкінці в Америці. Ще, перебуваючи в краю, ознайомилась з глиною в цеглянім мого діда, у вуйка вчилась писати писанки і співати пісні, а в бабки — вишивання. Все те, що я бачила і чула на рідній землі запало глибоко в мою душу і в пам'ять, а що стало я мушу щось робити, почала малювати. Мої акварелі базовані передусім на українських піснях і часто їх я називаю початковими стрічками пісень („У сусіда хата біла", „Ой вже весна, ой вже красна" і т. п.). А ще вплонило мене як символ початку життя і його еліпсувата форма, так, що вміщаю його в різних величинах на малюнках. Коли я щось зачинаю малювати, то стою перед загадкою і аж після закінчення її розгадую. Люблю малювати писанки, а разом з тим пропадаю за чимось великим, грандіозним. Металевої роботи я навчилась у школі, а саме спойти метал, і з того виріс один рід моєї творчости, з якого виставляю тут дві штуки, а решту можете бачити на фотознимках. Велику металеву скульптуру, з уваги на її величину (до 12 футів), я виконую фабричним способом. Можете їх бачити на світлинах, я їх звичайно називаю так, як кожний образ пісенний, так тут одним словом: Гетьман, Півень, Затьміння, Ерос тощо...

Можна було прочитати тонку аналізу творчости „мисткині - українки" у вишевій газеті „Трой Дейлі Ньюз" з 31-го березня 1972 р. Стаття називається „Дружба народних мотивів з абстрактними композиціями" і зілюстрована кількома образами, а на першій сторінці кольоровими писанками. Досі відгуків в американській пресі було все більше.

А заля — повна мистецьких робіт: від малих до „гігантських", багато акварель, олії, два столи кераміки і скульптури — докази великого творчого таланту мисткині. Добірна публіка розглядає, дивується і дискутує, часто на тему, що як сказав маєстро Е. Козак, „непокоїть сьогодні українських мистців". Виставлені були 32 образів, 5 скульптур, 2 килими, 46 кераміки. Дещо з того, очевидно, залишилось назавжди в Дітройті.

В. Несторович

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЩО БУДЕ З РАДІОВИСИЛЬНЯМИ „ВІЛЬНА ЕВРОПА" І „СВОБОДА"?

(Закінчення зі стор. 2-ої).

об'єднання двох радіовисилень з рівночасним об'єднанням працівників і виряду значно зменшать видатки на їх утримання.

Одначе, знавці цих справ сумніваються, чи об'єднання цих двох радіовисилень є можливим? Адже передачі „Вільної Европи" призначені в першій мірі для народів держав - сателітів і передаються мовами тих народів, а передачі „Свободи" призначені для москалів і поневолених Москвою народів, що знаходяться в складі Совєтського Союзу; їх переслідується московською мовою та мовами поневолених народів.

Американські знавці цих справ вважають, що коли вже треба з причин ощадности залишити тільки одну радіовисильню, то нею повинна бути „Свобода", бо вона виконує важливішу ролю, як „Вільна Европа". Ті ж знавці також вважають, що таки треба буде змінити назву тієї радіовисильні, бо теперішня її назва дразнить вуха совєтських ватажків, мовляв, на Заході існує свобода, а на Сході її немає... Висувають пропозицію нову назву для тієї радіовисильні взяти з клича французьких р е волюціонерів — свобода, рівність, братерство — і назвати „Радіо Братерство".

Натомість „Вільну Европу", якщо вона адержиться, пляновують переназвати на „Радіо Захід", як про це вже згадано, або на „Міжевропейське Радіо".

На маргінесі намагань сен. Фулбрайта зліквідувати радіовисильні „Вільна Европа" і „Свобода" насувається думка: адже Москва має багато більше, ніж ЗСА, радіовисилень, з яких ширить комуністичну пропаганду багатьма мовами і які утримуються з фондів уряду СССР. Але там не знайшовся совєтського Фулбрайта, який домагався б цієї радіовисилень припинити. Та навіть якби і знайшовся совєтський Фулбрайт, то його напевно замкнули б до божевільні.

Вшанування пам'яті визначної діячки СУА бл. п. Марії Когутяк

Погідного зимового дня 20-го січня 1972-го р. українська громада в Ютиці провела в останню дорогу свою довголітню громадську діячку, загально люблену і шановану голову Окружної Ради СУА бл. п. Марію Когутяк. Перед тим у погребовому заведенню Ричика в днях 17-го, 18-го і 19-го січня відправлено панахиду при численній участі місцевої громади. В день похорону зібралась немеши численна жалібна громада, а серед неї можна було зауважити осіб із околиць і дальших сторін. Особливо численно явилися членки Союзу Українок з цілої Округи гор. стейту Ню Йорк.

Похоронні відправи в церкві св. Володимира відправив о. парох Богдан Смик в асисті о. Йосифа Лукашевича і о. Івана Гаврилюка з Монтреалю. Отець парох Богдан Смик в своїй промові схарактеризував Покійну, як людину і християнку. На цвинтарі над домовиною попрощав її чоловік д-р Володимир Когутяк, а потім промовила кілька прощальних слів Марія Крамарчук, містоголова Окр. Ради СУА.

Заходом родини в церковній залі були влаштовані поминки. Їх відкрив молитвою о. парох, а проводив ними приятель родини д-р Олег Волянський голова УЛТА. Промовляли представники організацій і приятелі Покійної. У першу чергу членки СУА, як: п. Л. Бурачинська, голова Централі СУА, Софія Онуфрик, представниця Округи Ньюарку, Фалина Войтович, голова 68-го Відділу в Сиракюзах, Ярослава Томич к. голова 57-го Відділу СУА в Ютиці. Від духовенства промовляли: О. Йосиф Лукашевич, о. Богдан Смик і о. Іван Гаврилюк. В імені УЛТА говорив д-р Михайло Логаза і д-р Олег Волянський. Від місцевого Відділу УККА висловив родині співчуття інж. Я. Яцковський. У цих промовах викристалізувався образ Покійної, дбайливої дружини і матері, провідної громадянки, яка залишила тривалий слід у цілій Окрузі. Подяку за співчуття й поміч висловив чоловік Покійної, д-р Володимир Когутяк.

Замість квітів на могилу Покійної, присутні на похоронах зложили пожертви на Українську Церкву в Потребу, на Пресовий Фонд „Нашого Життя". На доказ великої пошани для пам'яті Покійної своєї провідниці, членки СУА вирішили поставити їй живий пам'ятник та створили постійний стипендійний фонд ім. Марії Когутяк для незаможних студенток Інституту св. Ольги в Бразилії. Ця установа виховує здібних українських дівчат на вчительок чи інших професіоналісток, що створюють, образовану верству українського населення та помагають піднести його життьовий рівень.

На цей живий пам'ятник Покійної, дотепер вплинули такі пожертви:

По 25.00 дол.: — Округа Рада СУА в Рочестері, 57-ий Відділ СУА в Ютиці, 68-ий Відділ СУА в Сиракюзах, 99-ий Відділ СУА в Бервінлі, Людмила і д-р Олег Волянський — Тілс, д-р Богдан Гарбовський — Ютика, Софія і д-р Ярослав Рожанський — Віскен.

По 20.00 дол.: — Наталія і о. Йосиф Лукашевич — Ютика, Олена і Лев Кокодинський — Йонкерс.

По 15.00 дол.: — Володимира і Володимир Величко — Ютика, Теодозія і Зиновій Савицькі — Ютика.

По 10.00 дол.: — Софія Годованець, Марія і Стефанія Залітач — Рочестер, Ірина Запаранюк — Ютика, Анна Капітан — Рочестер, Марія Крамарчук — Рочестер, Дозя Куппир — Вотервліт, Ніна Сосяк — Коговз, Люба Ярмак — Ютика, Марія і Мирон Кузьми — Сиракюзи, Фалина і інж. Роман Войтовичі — Сиракюзи, Дарія і Корнило Когутяки — Монтреаль, Володимира і Роман Яцкові — Ютика, Стефанія і Іван Чорній — Ютика, Катерина і Михайло Войтович — Ютика.

По 5.00 дол.: — Мирослава і Василь Притули — Вінгаттон, Софія Онуфрик — Довер, Олена Заклинська — Ютика, Марія Боднарчук — Ютика, Ірина Рабій — Ютика. **Разом — 400.00 дол.**

Такими подарунками вшанувала українська громада визначну громадську діячку гор. стейту Ню Йорк, зложивши їй останній поклін.

Л. Б.

ДЕРЕВОРИТИ Я. ГНІЗДОВСЬКОГО

Ітака, Н. Й. У галерії „Апстерс" в Ітака від 18 квітня до 13 травня ц. р. відбувається виставка дереворитів відомого мистця Якова Гніздовського. На повідомленні про виставку репродуковано його дереворит „Кіт" із тигровими смугами.

МУЗЕЙ В. СОСЮРИ

У місті Яма на Донбасі рік тому був відкритий музей-кімната, присвячена пам'яті поета Володимира Сосюри. За той час музей відвідали 2 000 осіб. Скульптор І. Овчаренко виліпив і передав музеєві скульптуру „В Сосюра в дитинстві", а музей недавно видав збірничок спогадів людей з Донеччини про нього. Поет був один час у Армії, під командуванням Головного Отамана Симона Петлюри, а потім після поранення — перекинувся до большевиків. За життя В. Сосюру багато разів обвинувачували в „націоналізмі", навіть оголошували „психічно хворим".

ТАРЗАН, Ч. 6736. Надходять вагабунди з відрубаними людськими руками

Це, пане, вагабунди, які принесли людські руки агентові Омарів у джунглії, що ми його вбили, торгуючи ними за золоті монети. Тарзан переконав їх, щоб вони сюди прийшли... з доказами у тих мішках!

Сотнику Роско! Відбери в отих кочівників всю зброю! Скажи кожному чоловікові сісти на землю з мішком па колінах! Хай твій чоловік із сигнальної частини візьме їх фотознимку — з тими доказами!